Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0247

EU:n laajentumisneuvottelujen seuraukset toimielinten kannalta

Euroopan parlamentin päätöslauselma 22. lokakuuta 2025 EU:n laajentumisneuvottelujen seurauksista toimielinten kannalta (2025/2041(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen 31 artiklan 3 kohdan, 48 artiklan ja 49 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 81 artiklan 3 kohdan, 83 artiklan, 136 artiklan, 153 artiklan 2 kohdan, 192 artiklan 2 kohdan, 312 artiklan 2 kohdan ja 333 artiklan,

– ottaa huomioon 23.–24. kesäkuuta 2022, 29.–30. kesäkuuta 2023, 26.–27. lokakuuta 2023, 14.–15. joulukuuta 2023 ja 27. kesäkuuta 2024 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon 6. lokakuuta 2023 annetun Eurooppa-neuvoston Granadan julistuksen,

– ottaa huomioon 10. kesäkuuta 2024 annetun neuvoston puheenjohtajamaan tilanneselvityksen Euroopan tulevaisuudesta,

– ottaa huomioon 23. maaliskuuta 2024 annetun komission tiedonannon laajentumista edeltävistä uudistuksista ja politiikkojen uudelleentarkastelusta (COM(2024)0146),

– ottaa huomioon 16. helmikuuta 2017 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin toiminnan parantamisesta hyödyntämällä Lissabonin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia[1] ja 11. heinäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman EU:n perussopimuksiin sisältyvien siirtymälausekkeiden täytäntöönpanosta[2],

---

1 EUVL C 252, 18.7.2018, s. 215.
2 EUVL C, C/2024/3996, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.

– ottaa huomioon 9. toukokuuta 2022 annetun Euroopan tulevaisuuskonferenssin lopullisia tuloksia koskevan raportin ja 4. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman toimista Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin päätelmien johdosta[3],

– ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman valmistelukunnan ehdottamisesta perussopimusten tarkistamiseksi[4] ja 22. marraskuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan parlamentin ehdotuksista perussopimusten muuttamiseksi[5], mukaan lukien aktivoimalla SEU 48 artikla pyytämällä Eurooppa-neuvostoa sopimaan valmistelukunnan ehdottamisesta perussopimusten uudistamiseksi,

– ottaa huomioon 29. helmikuuta 2024 antamansa päätöslauselman EU:n yhdentymisen syventämisestä tulevaa laajentumista ajatellen[6],

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin kilpailukykyraportin ”The future of European competitiveness”, 17. huhtikuuta 2024 julkaistun Enrico Lettan raportin sisämarkkinoiden tulevaisuudesta ”Much more than a market” ja 30. lokakuuta 2024 julkaistun Sauli Niinistön raportin EU:n siviili- ja sotilaallisen varautumisen ja valmiuden vahvistamisesta ”Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan mietinnön (A10-0177/2025),

A. ottaa huomioon, että kymmenestä EU:hun tällä hetkellä pyrkivästä maasta yhdeksällä on ehdokasmaan asema ja että joillakin niistä se on ollut jo useita vuosia; ottaa huomioon, että ehdokasmaat ovat liittymisprosessin ja -neuvottelujen eri vaiheissa; ottaa huomioon, että Georgia keskeytti yksipuolisesti EU:hun liittymistä koskevat neuvottelut 28. marraskuuta 2024;

B. ottaa huomioon, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja muut nykyiset geopoliittiset haasteet, muun muassa huolestuttava muutos transatlanttisissa suhteissa, ovat antaneet uuden geostrategisen merkityksen ja uuden sysäyksen EU-jäsenyysprosessille ja Euroopan yhdentymiselle;

C. katsoo, että Euroopan unioniin liittymisen on edelleen pysyttävä ansioihin perustuvana prosessina, jossa arvioidaan kunkin hakijan

---

3 EUVL C 465, 6.12.2022, s. 109.
4 EUVL C 493, 27.12.2022, s. 130.
5 EUVL C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
6 EUVL C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

osalta Kööpenhaminan arviointiperusteiden täyttymistä ja tarvittavien uudistusten täytäntöönpanoa, erityisesti mitä tulee nk. perusasioihin, demokratian periaatteiden noudattamiseen, oikeusvaltioperiaatteeseen, ihmisoikeuksiin ja hyvään hallintotapaan sekä mukautumiseen EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, jotta voidaan varmistaa, että laajentuminen pikemmin vahvistaa EU:ta ja sen sisämarkkinoita kuin heikentää niitä;

D. ottaa huomioon, että laajentuminen on historiasta johtuva velvoite, EU:n ulkopolitiikan keskeinen väline, strateginen geopoliittinen painopiste, yksi EU:n menestyksekkäimmistä toimintapolitiikoista ja investointi Euroopan tulevaisuuteen;

E. katsoo, että liittymisneuvotteluja käyvien valtioiden olisi päättäväisesti toteutettava vaadittavat uudistukset ja pyrittävä edistymään konkreettisesti ja peruuttamattomasti laajentumisprosessin keskeisillä osa-alueilla; katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden olisi tuettava ehdokasmaita arviointiperusteiden täyttämisessä antamalla taloudellista ja teknistä apua; toteaa, että EU:n arvoista ja perusperiaatteista ei voida tinkiä;

F. toteaa, että laajentuneella EU:lla olisi maailmanlaajuisesti enemmän poliittista, taloudellista ja sotilaallista valtaa ja vaikutusvaltaa ja samalla se lujittaisi yhteisiä demokraattisia arvoja koko EU:n laajentumisalueella; toteaa, että laajentuneet sisämarkkinat ovat tärkeitä sekä EU:lle että liittymisneuvotteluja käyville valtioille ja että ne tekevät EU:sta entistä kilpailukykyisemmän talouden toimijan ja houkuttelevan kauppakumppanin; toteaa, että se, että EU:n laajentumisessa ei edistyttäisi, heikentäisi EU:n taloudellisia ja turvallisuuteen liittyviä etunäkökohtia ja voisi viime kädessä saada EU:n ulkopuoliset Euroopan maat lähestymään taloudellisesti ja poliittisesti muita liittoutumia (kuten Venäjää ja Kiinaa), mikä voi luoda kilpailevia talousvyöhykkeitä ja vähentää EU:n globaalia taloudellista vaikutusvaltaa ja samalla tarjota tilaisuuden EU:n välittömille naapurimaille toteuttaa vakautta horjuttavia toimia;

G. toteaa, että EU:hun vuonna 2004 liittyneiden maiden ja koko EU:n talouskasvu on ollut huomattavaa ja taso on noussut useilla osa-alueilla ja esimerkiksi asukaskohtainen BKT on kasvanut keskimäärin 30 prosenttia; toteaa, että kaikkien uusien jäsenvaltioiden BKT on kasvanut keskimäärin 12 prosenttia verrattuna ennustettuun kasvuun siinä tapauksessa, että ne eivät olisi liittyneet EU:hun, ja että kyseinen kasvu oli havaittavissa viiden vuoden kuluessa niiden liittymisestä; ottaa huomioon, että 20 viime vuoden aikana EU:n talous on kasvanut 27 prosenttia; toteaa, että myös ne maat, jotka jo olivat EU:n jäseniä vuoden 2004 laajentumisen aikaan, ovat vaurastuneet ja niiden talous on kasvanut ja että laajentumisen sekä laajentuneiden markkinoiden, yhteyksien ja investointien välillä on selvä syysuhde; toteaa, että laajentumisen myötä kaikkien alueiden talous kasvaa mutta talouskasvu on suhteellisesti suurinta köyhimmillä alueilla;

H. ottaa huomioon, että Länsi-Balkanin, Ukrainan, Moldovan ja Georgian BKT asukasta kohti on edelleen noin 50 prosenttia EU:n asukaskohtaisesta BKT:stä tai tätä pienempi, kun taas joidenkin ehdokasmaiden talous on viime vuosina kasvanut tasaisesti, mikä mahdollistaa ansioihin perustuvan ja tulevaisuuteen suuntautuvan lähestymistavan soveltamisen; toteaa, että EU:n kaikista laajentumisista saadun kokemuksen perusteella EU-jäsenyydellä, EU:n sisämarkkinoiden jäsenyydellä ja mahdollisuudella saada rahoitusta rakennerahastoista on myönteinen vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen lähentymiseen; toteaa, että tutkimusten mukaan kymmenen uuden maan liittyminen EU:hun pienentäisi EU:n ja Yhdysvaltojen välistä asukaskohtaiseen BKT:hen liittyvää eroa kymmenellä prosentilla; katsoo, että parempi työmarkkinoille pääsy sekä teollisen kapasiteetin, digitaaliteknologian ja erityisesti tekoälyn sekä kriittisten harvinaisten maametallien parempi saatavuus auttaisivat EU:ta vauhdittamaan vihreää, digitaalista ja oikeudenmukaista siirtymää, pienentämään kustannuksia ja tulemaan strategisesti riippumattomammaksi Venäjästä, Kiinasta ja muista systeemisistä kilpailijoista; toteaa, että arvioiden mukaan merkittävä laajentuminen ja lähentyminen voivat kasvattaa EU:n BKT:tä arviolta jopa 10 biljoonaa Yhdysvaltain dollaria vuoteen 2035 mennessä;

I. toteaa, että liittymistä valmistelevilla välineillä on merkittävä rooli, koska niiden avulla saadaan maakohtaisiin tarpeisiin mukautettujen uudistettujen tukivälineiden suunnittelussa tarvittavaa arvokasta kokemusta, ja toteaa, että näistä esimerkkejä ovat yhteisön Keski- ja Itä-Euroopan maille tarkoitettu avustusohjelma Phare, maatalouden ja maaseudun kehittämisen erityinen liittymisohjelma Sapard ja liittymistä edeltävä rakennepolitiikan väline ISPA;

J. toteaa, että joissakin EU:n ulkopuolisissa maissa on eriasteista poliittista epävakautta ja että EU:n jäsenyyteen liittyvien uudistusten toteuttamisen näissä maissa pitäisi edistää alueen vakautta ja oikeusvaltiotilannetta, kuten aiemmat laajentumiset ovat osoittaneet; toteaa, että EU:lla on käytössään kattavasti välineitä, joilla varmistetaan perusarvojen noudattaminen jäsenvaltioissa ja turvataan koko Euroopan yhdentymishankkeen poliittinen vakaus; katsoo, että tätä välineistöä on vielä uudistettava ja vahvistettava erityisesti siten, että oikeusvaltiomekanismi pannaan johdonmukaisesti täytäntöön ja SEU 2 artiklassa vahvistettuja EU:n perusarvoja suojellaan tehokkaasti muun muassa ehdoilla, jotka määritellään nykyisessä ja seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä;

K. toteaa, että komission ja parlamentin olisi kehitettävä jäsenvaltioissa ja ehdokasmaissa tiedotuskampanjoita, jotta väestö voi saada asianmukaisesti tietoa laajentumisen mukanaan tuomista mahdollisuuksista ja jotta voidaan torjua Venäjän ja muiden maiden taholta ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää, jonka tarkoituksena on heikentää laajentumisen yleistä kannatusta;

L. toteaa, että EU:n toimielinpuitteita ja erityisesti sen päätöksentekoprosessia on vahvistettava ja parannettava vastaamaan nykyisen 27 jäsenvaltion unionin tarpeita; painottaa, että laajentumisvalmistelut edellyttävät EU:n sisäisiä uudistuksia ja että laajentumisprosessia olisi vietävä eteenpäin samanaikaisesti niiden toimielinuudistusten ja päätöksentekoa koskevien uudistusten kanssa, joita tarvitaan EU:n integraatiokyvyn turvaamiseksi; katsoo, että tulevien laajentumisten vuoksi EU:n toimielinten, politiikkojen ja päätöksentekomenettelyjen uudistaminen on yhä välttämättömämpää ja kiireellisempää;

M. ottaa huomioon, että aiempia laajentumisia on usein edeltänyt tai niiden yhteydessä on usein tehty EU:n hallintoa koskevia sisäisiä toimielinuudistuksia ja että nämä laajentumisprosessit ovat yleensä merkittävästi vauhdittaneet ehdokasmaiden kehitystä sekä taloudellista ja demokraattista edistystä;

N. toteaa, että 6. lokakuuta 2023 antamassaan Granadan julistuksessa Eurooppa-neuvosto totesi, että ehdokasmaiden on tehostettava uudistustoimiaan ja että samanaikaisesti EU:n on toteutettava tarvittavat sisäiset toimet ja uudistukset;

O. toteaa, että Eurooppa-neuvosto vahvisti 27. kesäkuuta 2024 antamissaan päätelmissä sisäisiä uudistuksia koskevan jatkotyöskentelyn etenemissuunnitelman; ottaa huomioon, että Eurooppa-neuvoston mukaan EU:n vahvistamiseksi ja Euroopan suvereniteetin lujittamiseksi on toteutettava uudistuksia, jotta EU voi saavuttaa pitkän aikavälin tavoitteensa, panna täytäntöön toimintapolitiikkansa ja painopisteensä sekä toimia uudessa geopoliittisessa todellisuudessa ja vastata uusiin haasteisiin;

P. toteaa, että päätelmien mukaan sisäisiä uudistuksia olisi edistettävä samanaikaisesti laajentumisprosessin kanssa, jotta varmistetaan, että toimintapolitiikka soveltuu tulevaisuuteen, että sitä rahoitetaan kestävällä tavalla ja että EU:n toimielimet toimivat edelleen tehokkaasti; ottaa huomioon, että Eurooppa-neuvosto on pyytänyt komissiota esittämään vuoden 2025 aikana perusteellisen politiikan uudelleentarkastelun neljästä eri osa-alueesta, joita ovat arvot ja oikeusvaltioperiaate, politiikat, talousarvio ja hallinto;

Q. toteaa, että tuleva laajentuminen asettaa EU:lle kolme haastetta, joita ovat tehokkaiden päätöksentekomenettelyjen varmistaminen (tehokkuushaaste), riittävien resurssien hankkiminen, jotta EU voi saavuttaa strategiset tavoitteensa (painoarvoa ja resursseja koskeva haaste) ja toimiensa demokraattisen legitiimiyden ja vastuuvelvollisuuden turvaaminen (demokratiahaaste);

R. toteaa, että EU:n toimielinpuitteisiin ennen laajentumista tehtävät uudistukset edellyttävät mahdollista etenemistä sellaisissa ratkaisuissa, jotka merkitsevät eriytettyä yhdentymistä asioissa, joissa perussopimukset sen sallivat; ottaa huomioon, että SEU 20, 42

ja 46 artiklan mukaiset tiiviimpää yhteistyötä ja pysyvää rakenteellista yhteistyötä (PRY) koskevat menettelyt antavat halukkaille jäsenvaltioille mahdollisuuden syventää yhdentymistään ja tehostaa yhteistyötään muilla kuin unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla;

S. ottaa huomioon, että siirtymälausekkeita voitaisiin käyttää välittömästi, jotta tietyillä politiikan aloilla voidaan siirtyä yksimielisyysvaatimuksesta määräenemmistöpäätöksiin; ottaa huomioon, että SEU-sopimuksessa vahvistetaan, että EU:n yhteisen puolustuspolitiikan asteittaisen määrittelemisen perimmäisenä tavoitteena on luoda yhteinen puolustus Eurooppa-neuvoston yksimielisellä päätöksellä, jossa on otettava huomioon Natoon liittyvät vaatimukset;

T. katsoo, että perussopimusten vähäisen joustavuuden vuoksi olisi harkittava niihin tehtävillä kohdennetuilla muutoksilla toteutettavaa perusteellisempaa uudistusta; ottaa huomioon, että parlamentti on aktivoinut perussopimusten muuttamista koskevan menettelyn ja tehnyt neuvostolle ehdotuksia perussopimusten muuttamiseksi SEU 48 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

Kustannukset laajentuneen EU:n uudistamisen toteuttamatta jättämisestä

1. toteaa, että EU ja ehdokasmaat ovat aina käyttäneet laajentumista politiikan ja geopolitiikan välineenä demokratian, vakauden, turvallisuuden ja vaurauden edistämiseksi koko mantereella; katsoo, että EU:n laajentuminen on pitkän aikavälin geostrateginen investointi;

2. painottaa, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja muut geopoliittiset jännitteet korostavat laajentumisprosessin etenemisen kiireellisyyttä; katsoo, että onnistunut ja kestävä laajentuminen edellyttää kauaskantoista poliittista visiota ja rohkeita päätöksiä, joilla pyritään edistämään tehokasta, vahvaa ja demokraattista Eurooppaa;

3. toteaa kokemuksen osoittaneen, että jokainen uusi laajentumisaalto tuo mukanaan uusia toimielimiin liittyviä ja poliittisia haasteita ja mahdollisuuksia, joihin on vastattava oikea-aikaisesti ja mieluiten ennen kuin ehdokasmaista tulee jäsenvaltioita, jotta varmistetaan EU:n asianmukainen toiminta ja estetään institutionaalisen umpikujan syntyminen; huomauttaa, että jokaista Euroopan yhdentymisen historiassa toteutettua laajentumista on edeltänyt tai sen yhteydessä on tehty tarvittavat sisäiset toimielinuudistukset;

4. toteaa, että yksimielisyyttä edellyttävällä päätöksenteolla pyritään varmistamaan, että kaikkien jäsenvaltioiden oikeutetut huolenaiheet otetaan huomioon; katsoo kuitenkin, että laajentunut EU vaatii pidemmälle vietyä koordinointia, jotta voidaan vastata nykyisen laajentumisprosessin asettamiin haasteisiin; korostaa, että on

tärkeää käsitellä ongelmia, joita yksimielisyyden soveltaminen neuvostossa aiheuttaa, mukaan lukien yksimielisyyden soveltaminen laajentumisprosessin välivaiheissa, ja toteaa, että kahdenvälisistä kysymyksistä johtuen se voi hidastaa uusien jäsenten liittymistä; palauttaa mieliin, että SEU 49 artikla mahdollistaa siirtymisen määräenemmistöpäätöksiin ilman, että perussopimuksia olisi muutettava; panee merkille EU:n talousarvion monimutkaisen ja vanhentuneen rakenteen ja hallinnoinnin sekä maatalous- ja koheesiovarojen kohdentamisessa mahdollisesti tehtävän uudelleenjaon; palauttaa mieliin, että EU:n laajentuminen tarjoaa tähän liittyen tilaisuuden mitoittaa EU:n keskeiset toimintapolitiikat uudelleen; kannattaa aloitteita, joilla pyritään tehostamaan päätöksentekoprosessia, ja toteaa, että se on EU:n kilpailukyvyn kannalta olennaisen tärkeää;

5. toistaa kantansa, jonka mukaan unionin syventämisen, sen laajentumisprosessien ja Euroopan yhdentymisen olisi kuljettava käsi kädessä; korostaa, että tarvitaan EU:n toimielimiin liittyviä ja taloudellisia uudistuksia, jotta voidaan vastata nykyisen laajentumisprosessin haasteisiin ja varmistaa EU:n kyky ottaa vastaan uusia jäseniä ja edistää niiden onnistunutta yhdentymistä horjuttamatta muiden jäsenvaltioiden talouksia tai pahentamatta sosiaalisia jännitteitä;

6. toteaa, että tapauskohtaisilla ratkaisuilla ongelmat voidaan korjata tilapäisesti mutta niillä ei pystytä varmistamaan ennustettavuutta, demokraattista avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta sekä pitkän aikavälin kestävyyttä, jotka voidaan saada aikaan vain rakenneuudistuksilla;

Ennen laajentumista tehtävien toimielinuudistusten tavoitteet: tehokkuus, painoarvo ja demokratia

7. on vakaasti sitä mieltä, että EU:n toimielinuudistusten olisi niiden hyväksymistä koskevasta päätöksentekomenettelystä riippumatta parannettava EU:n kykyä toimia tehokkaasti ja oikea-aikaisesti; huomauttaa, että EU:n toimielinpuitteisiin ennen laajentumista tehtävillä uudistuksilla olisi saavutettava tavoitteet EU:n tehokkuuden lisäämisestä, EU:n painoarvon vahvistamisesta maailmanlaajuisesti ja EU:n demokraattisuuden, legitiimiyden ja vastuuvelvollisuuden parantamisesta;

Tehokkuushaaste

8. korostaa, että laajentuneen EU:n tehokkuuden parantamiseksi on mukautettava EU:n toimielinten kokoonpanoa, ne on saatava tehokkaammiksi ja niiden toimintaa on parannettava; ehdottaa, että laajentumisprosessia tuetaan ottamalla ehdokasmaat varhaisessa vaiheessa ja tiiviisti mukaan EU:n toimielinten toimintaan esimerkiksi tarkkailijan asemassa; toteaa, että tämä voitaisiin toteuttaa onnistuneesti samalla tavalla kuin vuoden 2004

laajentumisen yhteydessä; panee merkille myönteisenä esimerkkinä tällaisesta asteittaisesta yhdentymisestä komission toimet, joilla se pyrkii ottamaan ehdokasmaat mukaan toimiin turvallisuuden ja puolustuksen osa-alueilla, erityisesti tekemällä niihin viittauksia EU:n puolustuksen tulevaisuutta käsittelevässä valkoisessa kirjassa;

9. toteaa, että ennen laajentumista tehtävissä toimielinuudistuksissa on käsiteltävä laajentumisen vaikutuksia parlamentin kokoonpanoon; korostaa, että parlamentin olisi pysyttävä kokonsa puolesta toimivana samalla kun varmistetaan asianmukainen demokraattinen edustavuus; korostaa tarvetta asettaa etusijalle sisäinen ja toimielinten välinen työ sellaisen pysyvän paikkajakomenetelmän määrittämiseksi, jolla voidaan varmistaa oikeudenmukainen, avoin ja kestävä väestöllinen ja maantieteellinen edustus alenevan suhteellisuuden periaatetta noudattaen; muistuttaa kannastaan, jonka mukaan parlamentin kokoonpanoa olisi tarkasteltava yhdessä neuvoston äänestysjärjestelmän kanssa;

10. toteaa, että komission nykyisessä kokoonpanossa on otettava huomioon laajentuminen; muistuttaa tässä yhteydessä Lissabonin sopimuksen tarjoamasta joustavuudesta; korostaa, että komission kollegion koon, siten kuin se on vahvistettu SEU 17 artiklan 5 kohdassa, mahdollisen pienentämisen yhteydessä on edelleen varmistettava, että komission kokoonpano on maantieteellisesti, väestöllisesti ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen kannalta tasapainoinen;

11. painottaa, että laajentumista silmällä pitäen on harkittava neuvoston toiminnan ja päätöksentekoprosessin tarkistamista; toteaa, että määräenemmistö on määriteltävä uudelleen, jotta voidaan parantaa suurten ja pienten maiden välistä tasapainoa ja säilyttää korkeammat kynnysarvot tärkeimmille ja poliittisesti herkimmille päätöksille; palauttaa tähän liittyen mieliin 22. marraskuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan parlamentin ehdotuksista perussopimusten muuttamiseksi ja erityisesti sen ehdotuksen äänten enemmistöistä neuvostossa; kehottaa noudattamaan mahdollisimman suurta avoimuutta ja eheyttä neuvoston päätöksentekoprosessissa laajentumisen yhteydessä;

12. ehdottaa, että SEU 7 artiklan mukaista menettelyä vahvistetaan ja uudistetaan siten, että lakkautetaan Eurooppa-neuvoston päätöksiin sovellettava yksimielisyysvaatimus, otetaan käyttöön selkeä aikataulu ja annetaan rikkomusten käsittely Euroopan unionin tuomioistuimen tehtäväksi;

Painoarvoa ja resursseja koskeva haaste

13. kehottaa jälleen tarkistamaan monivuotisen rahoituskehyksen hallinnointia erityisesti siten, että toiselle lainsäätäjälle annetaan EU:n talousarvion menopuolen, myös monivuotisen rahoituskehyksen hyväksymisen, osalta täysi toisen lainsäätäjän lainsäädäntövalta;

14. on vakuuttunut siitä, että nykyinen laajentumista koskeva pakollinen tarkistuslauseke olisi säilytettävä seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä ja että kansallisiin määrärahoihin ei saisi kohdistua vaikutuksia; korostaa, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä on myös määritettävä keskeisiä menoaloja, kuten koheesiota ja maataloutta, koskevat asianmukaiset siirtymä- ja vaiheistustoimenpiteet eri aloihin kohdistuvien vaikutusten huolelliseen arviointiin perustuen;

15. katsoo, että seuraava monivuotinen rahoituskehys on keskeisessä asemassa valmisteltaessa EU:ta laajentumiseen ja ehdokasmaita liittymiseen;

16. palauttaa mieliin 7. toukokuuta 2025 antamassaan päätöslauselmassa unionin pitkän aikavälin uudistetusta talousarviosta muuttuvassa maailmassa[7] ilmaisemansa kannan, jonka mukaan EU:n pitkän aikavälin talousarvion osalta on luovuttava EU:n itselleen tavanomaisesti asettamasta enimmäismäärästä, joka vastaa yhtä prosenttia yhteenlasketusta bruttokansantulosta; painottaa, että Draghin ja Lettan raporttien mukaan tarvitaan merkittävä määrä uusia omia varoja, jotta EU voisi parantaa kilpailukykyään, saattaa päätökseen oikeudenmukaisen ja vihreän siirtymän ja jotta sillä olisi vuoteen 2030 mennessä valmiudet riippumattomaan puolustukseen Venäjän hyökkäystä vastaan;

17. korostaa, että vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen ja vaikuttavuudeltaan paremman talousarvion, mukaan lukien uusia omia varoja koskeva paketti, olisi mahdollistettava se, että EU voi valmistautua päättäväisesti laajentumiseen ja säilyttää nykyiset toimintapolitiikat, ohjelmat ja painopisteet;

Demokratiahaaste

18. painottaa, että on tärkeää lujittaa EU:n politiikkojen demokraattista legitimiteettiä vahvistamalla parlamentin päätöksenteko- ja valvontaoikeuksia, joihin kuuluu vankka tutkintaoikeus, ja toteaa, että parlamentti on ainoa suoraan valittu EU:n kansalaisia edustava toimielin;

19. korostaa keskeistä asemaa, joka liittymisneuvotteluja käyvien valtioiden parlamenteilla on EU-jäsenyysprosessissa ja erityisesti liittymistä koskevan lainsäädännön hyväksymisessä, ja painottaa tähän liittyen EU:hun liittymistä koskevan parlamentaarisen yhteistyön ja yhteisymmärryksen luomisen merkitystä; toteaa jälleen Euroopan parlamentin olevan valmis käyttämään poliittisia ja teknisiä voimavarojaan auttaakseen liittymisneuvotteluja käyvien valtioiden parlamentteja edistymään EU:hun liittyvässä uudistusohjelmassa, muun muassa demokratiatukeen liittyvillä toimilla; panee tyytyväisenä merkille useissa ehdokasmaissa muun

---

7 Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2025)0090.

muassa välitystoimien ja Jean Monnet -vuoropuhelun avulla saavutetun edistyksen;

20. korostaa, että EU:n päätöksentekoprosessien uudistaminen edellyttää parlamentin vaikutusvallan lisäämistä asettamalla se tasavertaiseen asemaan neuvostoon nähden; kehottaa jälleen antamaan parlamentille täyden lainsäädäntöaloiteoikeuden – valtuudet antaa, muuttaa tai kumota unionin lainsäädäntöä; on vakuuttunut siitä, että parlamentin yleinen ja suora aloiteoikeus vahvistaisi entisestään EU:n demokraattista legitiimiyttä ja parantaisi EU:n kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia;

21. katsoo, että parlamentin suorat aloiteoikeudet eivät ole läheskään riittäviä, jotta se voisi edustaa EU:n kansalaisten, kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten ääntä EU:n toimielimissä, ja toteaa, että komissiolle jätetään käytännössä yksinoikeus lainsäädäntöaloitteiden tekemiseen;

22. korostaa, että jo Lissabonin sopimuksessa parlamentille annetaan suoria aloiteoikeuksia ja tunnustetaan sen toimivalta järjestää itse oman toimintansa, sen valvontatehtävä ja sen demokraattinen legitiimiys ainoana välittömillä vaaleilla valittuna EU:n toimielimenä;

23. katsoo, että on olennaisen tärkeää lisätä parlamentin avoimuutta ja parantaa demokraattista vastuuvelvollisuutta siten, että vahvistetaan vaalien eurooppalaista ulottuvuutta ja otetaan käyttöön yhdenmukaiset vaalisäännöt kaikkialla EU:ssa; kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan neuvoston päätöksen 2018/994[8], jos ne eivät ole vielä sitä tehneet; kehottaa neuvostoa käsittelemään parlamentin 3. toukokuuta 2022 vahvistamassa kannassa[9] esitettyjä ehdotuksia; kehottaa jälleen parlamenttia ja neuvostoa edistymään keskusteluissa parlamentin pysyvän paikkajakomekanismin käyttöönotosta;

---

8 Neuvoston päätös (EU, Euratom) 2018/994, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2018, 20 päivänä syyskuuta 1976 annetun neuvoston päätöksen 76/787/EHTY, ETY, Euratom liitteenä olevan, edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla annetun säädöksen muuttamisesta (EUVL L 178, 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

9 Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 3. toukokuuta 2022 ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä, välittömillä vaaleilla sekä neuvoston päätöksen 76/787/EHTY, ETY, Euratom ja kyseisen päätöksen liitteenä olevan, Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla annetun säädöksen kumoamisesta (EUVL C 465, 6.12.2022, s. 171).

Keinot ennen laajentumista tehtävien toimielinuudistusten toteuttamiseksi

24. katsoo, että edellä mainitut, ennen laajentumista tehtävien toimielinuudistusten tavoitteet voidaan saavuttaa eri keinoin, muun muassa aktivoimalla yhden tai useamman kohdennetun perussopimusmuutoksen avulla nykyisten perussopimusten tarjoamat joustomahdollisuudet;

25. muistuttaa, että monet joustovälineet, kuten siirtymälausekkeet, tiiviimpi yhteistyö, rakentava äänestämästä pidättyminen, pysyvä rakenteellinen yhteistyö ja oikeus olla osallistumatta, ovat jo nyt mahdollisia EU:n nykyisessä oikeudellisessa kehyksessä ja että niistä ovat osoituksena kokemukset EU:n suurimpiin saavutuksiin lukeutuvasta Schengen-alueesta ja yhtenäisvaluutasta; muistuttaa, että liittymismenettelyjen yhteydessä voidaan joillakin politiikan osa-alueilla neuvotella asteittaista käyttöönottoa koskevista ratkaisuista, väliaikaisista poikkeuksista ja siirtymäkausista;

26. tuo jälleen kerran esille kantansa siitä, että eriytetty yhdentyminen olisi aina toteutettava perussopimusten mukaisesti, sen yhteydessä olisi säilytettävä unionin toimielinten yhtenäisyys eikä se saisi johtaa rinnakkaisten toimielinjärjestelyjen tai sellaisten järjestelyjen luomiseen, jotka välillisesti rikkovat EU:n lainsäädännön henkeä ja perusperiaatteita, vaan sen olisi mahdollistettava erityiselinten perustaminen tarpeen mukaan rajoittamatta kuitenkaan EU:n toimielinten toimivaltaa ja roolia;

27. painottaa, että nykyisiin perussopimuksiin sisältyvät joustomahdollisuudet sallivat sen, että Euroopan puolustusunionin luomiseen tähtäävässä kehityksessä voidaan mennä pidemmälle ilman, että se edellyttäisi kattavaa perussopimusten uudistamista; täsmentää, että Euroopan pysyvän puolustusunionin perustaminen edellyttää viime kädessä 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti yksimielistä päätöstä;

28. painottaa, että puolustusalan pysyvä rakenteellinen yhteistyö (aiempi SEU 46 artikla) antaa jäsenvaltioiden muodostamalle ryhmälle mahdollisuuden edetä kohti Euroopan puolustusjärjestelmän luomista; panee merkille, että vaikka pysyvää rakenteellista yhteistyötä on hyödynnetty pääasiassa teollisissa puolustushankkeissa, sen puitteissa on laajemmin mahdollista sallia halukkaiden jäsenvaltioiden institutionalisoida yhteinen puolustus viipymättä, vaikka Eurooppa-neuvostossa ei olisi asiasta yksimielisyyttä;

29. tähdentää, että perussopimusten nykyisten määräysten mukaisesti määräenemmistöllä tehtävä päätös mahdollistaa Euroopan puolustusjärjestelmän luomisen SEU 42 artiklan 6 kohdan ja pöytäkirjassa N:o 10 olevan 1 artiklan b alakohdan mukaisesti ja antaa muille jäsenvaltioille mahdollisuuden liittyä siihen

myöhemmin, kuten tehtiin talous- ja rahaliiton tapauksessa; kehottaa tässä yhteydessä komissiota ja halukkaita jäsenvaltioita aktivoimaan viipymättä tätä koskevat pysyvän rakenteellisen yhteistyön määräykset;

30. kehottaa komissiota ja neuvostoa tiedottamaan selkeästi politiikkojen uudelleentarkastelun tuloksista ja laatimaan tarvittavien toimielinuudistusten toteuttamista samanaikaisesti laajentumisprosessin kanssa koskevan realistisen, vaiheistetun etenemissuunnitelman yhteistyössä parlamentin kanssa;

°

° °

31. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.